Lietas Nr. C33575715
Lietas arhīva Nr. C-2648-17/25

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jūrmalā 2017.gada 21.februārī

Rīgas rajona tiesa Jūrmalas tiesu nams:
tiesnesis Raimonds Buls,
ar tiesas sēdes sekretārēm Sabīni Dubkēviču un Gitu Skroderi,
piedaloties prasītāja pārstāvjiem /pers. B/ un advokātei Santai Oborenko, atbildētājas pārstāvjiem advokātam Konstantīnam Teļakovam, advokātam Mārtiņam Mežinskim un /pers. C/, iztiesāja atklātā tiesas sēdē civillietu- /pers. D/ prasībā pret SIA „Izdevniecības nams Vesti" par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2015.gada 6.oktobrī prasītājs /pers. D/ iesniedza tiesā prasības pieteikumu, kurā kā atbildētāja norādīta- SIA „Izdevniecības nams Vesti"-, un prasības priekšmets tika norādīts,- par godu un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības piedziņu.

[2] Prasības pieteikumā ietverti šādi prasījumi:
[2.1] atzīt par nepatiesām un prasītāja godu un cieņu aizskarošām atbildētājas publicētās ziņas:
[2.1.1] 2015.gada 10.marta *Vesti* izdevumā "Šodienas ziņas" rubrikā "Ārkārtas gadījums, kriminmāls, izmeklēšana" tematā "Skaļa lieta" /pers. E/ rakstā "Skandalozā kokvilna" ietvertās ziņas, kas tendenciozi norāda uz prasītāja vainu krimināļprocesā Nr.11816007414;
[2.1.2] 2015.gada 23.aprīļa *Vesti* izdevumā "Šodienas ziņas" rubrikā "Ārkārtas gadījums, kriminmāls, izmeklēšana" tematā "Skaļa lieta" /pers. E/ rakstā "Slepkava gaida liecinieku" ietvertās ziņas par jebkādu prasītāja saistību ar /pers. F/ krimināļprocesu, kā arī ar minētā krimināļprocesa saikni ar citām prasītāja krimināllietām vai civillietām;
[2.1.3] 2015.gada 28.aprīļa *Vesti* izdevumā "Šodienas ziņas" rubrikā "Ārkārtas gadījums, kriminmāls, izmeklēšana" /pers. G/ rakstā ""Vecrīgas viesnīcu lieta" vēl nav beigusies" ietvertās ziņas par prasītāja vainu prettiesiskā viesnīcas "/Nosaukums/" pārņemšanā;
[2.2] uzlikt par pienākumu atbildētājai atsaukt iepriekšminētās ziņas;
[2.3] piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam atlīdzību par prettiesisku goda un cieņas aizskaršanu 10 000 eiro, tiesas izdevumus un ar lietas vešanu saistītos izdevumus.

[3] Prasības pieteikumā- citu apstākļu starpā- norādīts, ka atbildētāja savā izdevumā publicēja sprieduma 2.1.1.punktā norādīto rakstu, kurā, aprakstot krimināļprocesa virzību un ar to saistīto notikumu starptautisko rezonansi, pauda prasītāja godu un cieņu nesamērīgi aizskarošu viedokli par prasītāja iespējamo vainu minētajā krimināļprocesā bez faktiska pamata, tādejādi aizskarot prasītāja godu un cieņu. Atbildētāja atkārtoti pauda prasītāja godu un cieņu nesamērīgi aizskarošu viedokli par iespējamo prasītāja saistību ar /pers. F/ izvirzītajām apsūdzībām bez faktiskā pamata sprieduma 2.1.2.punkā norādītajā rakstā. Atbildētāja atkārtoti pauda prasītāja godu un cieņu nesamērīgi aizskarošu viedokli par iespējamo prasītāja vainu iespējamā prettiesiskā viesnīcu pārņemšanā bez faktiskā pamata arī tās izdevuma rakstā, kas norādīts sprieduma 2.1.3.punktā.

[4] Atbildētāja tiesā iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā norāda, ka atbildētāja prasību neatzīst pilnībā. Norādīti šādi apstākļi uz kuriem pamatoti atbildētājas iebildumi,- ka prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs rakstos ir paudis prasītāja godu un cieņu nesamērīgi aizskarošu viedokli, bet likuma "Par presi un citiem masu informācijas līdzekļiem" 21.panta pirmā daļa noteic, ka persona ir tiesīga prasīt, lai masu informācijas līdzekļi atsauc par tām publicētās ziņas, ja tās neatbilst patiesībai. Norādīts arguments, ka prasības pieteikumā norādītie raksti galvenokārt balstās uz ziņu aģentūras LETA paziņojumiem, kurus atbildētāja ir tiesīga izmantot savā darbībā. Atbildētāja savos rakstos tikai izklāstīja tās skatienu uz lietām, kas apgaismotas masu informācijas līdzekļos. Turklāt prasītājam vairākkārt tika piedāvāts izteikt savu viedokli rakstiski, ko prasītājs, ar sava pārstāvja starpniecību, bija izmantojis. Atbildētājas izdevumā tika publicēta intervija ar prasītāju. Atbildētāja raktos nebija izteikusi nekādus kategoriskus apgalvojumus saistībā ar kokvilnas kravas pazušanas krimināllietu vai strīdu ar viesnīcām, bet bija atspoguļojusi iesaistīto pušu viedokļus.

[5] Tiesas sēdē, kas notika 2016.gada 31.maijā, kurā tika uzsākta un arī pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības, prasītāja pārstāvji- advokāte Santa Oborenko un /pers. B/- prasību uzturēja. Prasītāja pārstāve tiesas sēdē sniegtajā paskaidrojumā norādīja prasības pieteikumā norādītos apstākļus.

Atbildētājas pārstāvji- advokāti Mārtiņš Mežinskis un Konstantīns Teļakovs- tiesas sēdē prasību neatzina. Atbildētājas pārstāvis advokāts Konstantīns Teļakovs izmantoja tiesības iesniegt arī rakstveida paskaidrojumu, pirms tam to nolasot tiesas sēdē, kurā citu apstākļu starpā norādīts arguments, ka prasītājs nav norādījis, kādas ziņas tieši atbildētājam ir jāatsauc.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, noklausījusies pušu pārstāvju paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka prasība ir nepamatota,

un tajā ietvertie prasījumi ir noraidāmi, tālāk norādītu motīvu dēļ.

[7] Prasītājs savu prasību pamato uz Civillikuma 2352.[1] pantu, kura pirmā daļa noteic, ka katram ir tiesības prasīt tiesas ceļā atsaukt ziņas, kas aizskar viņa godu un cieņu, ja šādu ziņu izplatītājs nepierāda, ka tās atbilst patiesībai. Minētā panta otrā daļa noteic, ka, ja personas godu un cieņu aizskarošās ziņas izplatītas presē, tad gadījumā, ja tās neatbilst patiesībai, šīs ziņas presē arī jāatsauc.

[7.1] No iepriekšminētajā tiesību normā lietoto vārdu tiešās nozīmes un jēguma izriet, ka, vispirms, šajā lietā ir jānodibina, vai atbildētāja ir izplatījusi ziņas, kuras prasītājs uzskata par prasītāja godu un cieņu aizskarošām.

[7.2] Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk- ECT) lietā A/S Diena un Ozoliņš pret Latviju 2007.gada 12.jūlijā taisītajā spriedumā norādīja, ka var dažreiz izrādīties sarežģīti novilt noteiktu līniju starp šīm kategorijām, proti, „ziņām" un „viedokli". ECT noteikusi, ka šajā gadījumā jautājums par to, vai viens vai otrs strīdīgais teksts pieder vienai vai otrai kategorijai, proti, „ziņām" vai „viedoklim", ietilpst nacionālo tiesu novērtēšanas brīvībā (*sk. A/S Diena et Ozoliņš c.Lettonie, nº 16657/03, paragraphe 67, 12 juillet 2007*).

[7.3] Tiesa konstatē, ka prasītāja prasība ir pretrunīga, jo tās pamatā ir norādīts, ka atbildētājas izdotajā avīzē, trijos konkrētos rakstos, tika pausts prasītāja godu un cieņu nesamērīgi aizskarošs viedoklis, bet tajā pašā laikā prasības pieteikuma prasījumu daļā ir norādīts prasījums atzīt par nepatiesām un prasītāja godu un cieņu aizskarošām ziņas un uzlikt par pienākumu atsaukt ziņas (*sk*. sprieduma 2.punktu).

[7.4] Tiesa saskaņā ar iepriekšminētajā ECT spriedumā noteikto nacionālās tiesas kompetenci un Civilprocesa likuma (turpmāk- CPL) 97.panta pirmās daļas noteikumiem novērtējot lietā iesniegtos pierādījumus un ar pierādījumiem nodibinātos lietas apstākļus, atzīst par pamatotu atbildētājas argumentu, ka atbildētājas izdotajā avīzē "*Vesti segodnja*" publicētajos rakstos, kas norādīti prasības pamatā, rakstu autoru norādītie apstākļi, kas veido šīs prasības pamatu, nav ziņas, kurām ir jābūt patiesām, bet gan viedoklis, kura izpaušanas tiesības katram Latvijas Republikas pilsonim ir garantētas Latvijas Republikas Satversmes 100.pantā, kura [viedokļa] atbilstību patiesībai nevar un arī nevajag pierādīt, un kuru uzlikt personai par pienākumu atsaukt tiesai nav piešķirtas tiesības nevienā spēkā esošā tiesību normā.

[7.5] Iepriekšminēto secinājumu tiesa pieņēma, ievērojot Latvijas Republikas Satversmes 89.pantu, kas noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar šo Satversmi, likumiem un Latvijai saistošajiem starptautiskajiem līgumiem, savukārt Satversmes 100.pantā ir piešķirtas tiesības ikvienam uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt uz izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Iepriekšminētajā tiesību normā noteikts, ka cenzūra ir aizliegta.

[8] Viedokļa izteikums ir subjektīvs runātāja [rakstītāja] apgalvojums par viņa reakciju vai attieksmi, vai pārliecību par uztverto faktu vai citu viedokli. Vērtējumi, lai cik nepareizi tie kādreiz neliktos, tai skaitā, prasītājam, nav pakļaujami patiesības pārbaudei.

[8.1] Latvijas Republikas Augstākas tiesas Senāts 2005.gada 26.janvārī lietā Nr.SKC-41 taisītajā spriedumā norādīja atziņu, ka lietās par goda un cieņas aizskaršanu un nepatiesu ziņu publicēšanu nepieciešams rūpīgi nošķirt ziņas jeb faktus no viedokļa. Fakti ir pakļaujami patiesības pārbaudei un to pastāvēšana var tikt pierādīta, taču prasību pierādīt izteikumu atbilstību patiesībai nevar attiecināt uz viedokli.

[8.2] Iepazīstoties ar prasības pieteikumā norādīto triju rakstu saturu, tiesa nodibināja, ka rakstā "Skandalozā kokvilna" tā autors [/pers. E/] nav norādījis faktu, ko prasītājs prasa atsaukt,- ka prasītājs ir vainīgs kriminālprocesā Nr.11816007414. Šajā rakstā ir norādīta ziņa, ka krimināllietā aizdomās turētā statuss ir piešķirts prasītājam un prasītāja laulātajai, bet šo ziņu prasītājs nelūdz uzlikt par pienākumu atbildētājai atsaukt kā nepatiesu.

[8.3] Savukārt rakstā "Slepkava gaida liecinieku" tā autors [/pers. E/] nav norādījis faktu, ka prasītājs ir saistīts ar /pers. F/ kriminālprocesu, un, ka šis kriminālprocess saistīts ar krimināllietām vai civillietām, kuru dalībnieks ir prasītājs, ko prasītājs prasa atsaukt. To, ka kriminālprocesā izmeklētais uzbrukums cietušajam, iespējams, varētu būt saistīts ar prasītāju,- šādu viedokli norādīja lietas iztiesāšanā tiesā cietušais /pers. H/, kas nepārprotami ir norādīts iepriekšminētajā rakstā.

[8.4] Visbeidzot rakstā "Vecrīgas viesnīcu lieta" vēl nav beigusies" tās autore [/pers. G/] nav norādījusi faktu, ka prasītājs ir vainīgs prettiesiskā viesnīcas "/Nosaukums/" pārņemšanā, ko prasītājs prasa atsaukt. Šajā rakstā ir norādīta ziņa, ka prasītājs ir aizdomās turamais viesnīcas "/Nosaukums/" zādzības uzsāktajā kriminālprocesā, bet šo ziņu prasītājs nelūdz uzlikt par pienākumu atbildētājai atsaukt kā nepatiesu.

[9] Viedoklis, kādu prasības pieteikumā norādītajos rakstos ir pauduši to autori, nevar būt patiess vai nepatiess. Viedokļa izteikums ir tāds, ko nevar pierādīt kā patiesu vai nepatiesu. Tāpēc, tiesas novērtējumā, atbildētāja ir atbrīvota no pienākuma pierādīt, ka tās izdotajā avīzē publicētajos trijos rakstos to autoru norādītais viedoklis atbilst patiesībai.

[9.1] Atbildība par cilvēka godu un cieņu aizskarošu ziņu izplatīšanu ir noteikta Civillikuma 2352.[1] pantā, kas neparedz atbildību par viedokļu un uzskatu, kas, iespējams, aizskar cilvēka godu un cieņu, izplatīšanu. Šajā tiesību normā nav paredzēts, ka personai varētu noteikt pienākumu atsaukt plašsaziņas līdzekļī izplatīto personas viedokli un uzskatus, citiem vārdiem sakot, likt personai [raksta autoram] uzskatīt citādi un mainīt tās viedokli.

[9.2] Lai cik kaitīgs prasītājam šķiet atbildētājas izdotajā avīzē publicētajos rakstos to autoru izteiktais viedoklis, to demokrātiskā valstī, kāda ir arī Latvija, nevar labot ar tiesas spriedumu, nosakot atbildētājai to pienākumu, kādu lūdz noteikt prasītājs, bet gan ar citu viedokļu konkurenci. Ne prasītājs, ne prasītāja pārstāvji nav apstrīdējuši atbildētājas pārstāvju paskaidrojumos norādīto faktu, ka atbildētāja izteica prasītājam piedāvājumu paust savu viedokli par rakstos norādītajām lietām, un, ka prasītājs šo piedāvājumu pieņēma, un pauda arī savu viedokli, kas ir publicēts atbildētājas izdotajā avīzē.

[10] Pamatojoties uz lietā ar pierādījumiem nodibinātajiem apstākļiem un iepriekš minētajām tiesību normām, tiesa secina, ka prasītājs ir cēlis nepamatotu prasību savu civilo tiesību aizsardzībai, jo atbildētāja nav izplatījusi prasītāja godu un cieņu aizskarošas ziņas; nav prettiesiski aizskārusi prasītāja godu un cieņu, kas ir pamats prasības noraidīšanai.

[11] Noraidot prasību, pamatojoties uz CPL 42.panta otro daļu, tiesa valsts ienākumos no prasītāja piespriež tiesas izdevumus- ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus, kas ir par tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu saistītie izdevumi 2,52 eiro, kas ir starpība starp faktisko ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu apmēru (7,22 eiro) un prasītāja, ceļot prasību tiesā, iepriekš samaksāto ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu summu (4,70 eiro).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz CPL 8.panta pirmo daļu, 97.panta pirmo daļu, 190.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

noraidīt pilnībā /pers. D/ prasību pret SIA „Izdevniecības nams Vesti" par goda un cieņu aizskarošu ziņu atsaukšanu un atlīdzības piedziņu.

Piedzīt no /pers. D/ valsts ienākumos tiesas izdevumus 2,52 eiro.

Noteikt prasītājam piecu dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu samaksu.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi prasītājam ir jāsamaksā šādā kontā: saņēmējs: Tiesu administrācija, nodokļu maksātāja reģistrācijas numurs 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma mērķi norādot,- ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C33575715, pēc samaksas jāiesniedz tiesā šo maksājumu apstiprinošu dokumentu.

Spriedumu 20 dienu laikā no 2017.gada 21.februāra, kad ir sastādīts pilns spriedums, var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, apelācijas instances tiesai adresēto apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesas Jūrmalas tiesu namā.

Tiesnesis (*paraksts*) Raimonds Buls